

Samen Vooruit

Met oog voor elkaar bouwen aan
een vrij, veilig en groen Teylingen

teylingen.nl

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
Wonen: Kans op een thuis	6
Sociaal domein: Naar elkaar omzien	10
Veiligheid: Veilig op straat en thuis	14
Duurzaamheid: Klaar voor de toekomst	16
Verkeer en mobiliteit: Veilig en vlot onderweg	20
Voorzieningen: Dichtbij en toegankelijk	22
Economie: Ruimte om te groeien	24
Recreatie: Genieten van onze mooie omgeving	26
Bestuur en dienstverlening: Zichtbaar, duidelijk en betrouwbaar	28
Financiën: Verstandig vooruitkijken	32
Bijlage 1: Portefeuilleverdeling	34
Bijlage 2: Inzet van de reservering uitgaven nieuwe bestuursperiode in Kadernota 2027	35

Voorwoord

Teylingen is een gemeente met betrokken inwoners. Mensen die langs de lijn staan bij de sportclub, een dorpsfeest organiseren, een onderneming hebben of omzien naar inwoners die kwetsbaar zijn en het tijdelijk niet alleen redden. Die betrokkenheid maakt Sassenheim, Voorhout en Warmond sterk. Samen vormt dat het fundament onder dit coalitieakkoord. Vanuit de overtuiging dat inwoners de ruimte moeten hebben om hun eigen leven vorm te geven en ondernemers de ruimte verdienen om te vernieuwen, bouwen we verder aan de toekomst van onze gemeente.

De komende jaren staan we voor belangrijke uitdagingen. De behoefte aan nieuwe woningen blijft groot, de gevolgen van klimaatverandering worden steeds zichtbaarder, voorzieningen staan onder druk, de zorgvraag neemt toe en ook de inzet voor veilige en leefbare dorpen blijft onverminderd belangrijk. Tegelijkertijd bieden deze uitdagingen kansen om onze gemeente sterker, groener en toekomstbestendiger te maken. We gaan daarbij zorgvuldig met gemeenschapsgeld om, zodat onze keuzes van vandaag ook morgen houdbaar zijn.

Daarom zetten we stevig in op woningbouw voor jongeren die hun toekomst hier willen opbouwen, voor gezinnen die een volgende stap willen zetten en voor ouderen die passend willen wonen. Tegelijkertijd koesteren we wat Teylingen zo bijzonder maakt. De bollenvelden, polders, landgoederen en het water van de Kagerplassen geven onze gemeente karakter. Daarom investeren we in klimaatbestendige buurten met voldoende groen, schone energie, veilige straten en plekken die uitnodigen om te wandelen, fietsen, sporten, spelen en ontmoeten.

Sterke dorpen vragen ook om blijvende investeringen in voorzieningen als bibliotheken, scholen, sportverenigingen en culturele instellingen. Hier ontwikkelen kinderen hun talenten, ontstaan nieuwe initiatieven en vinden inwoners elkaar. Veiligheid blijft daarbij altijd een belangrijke basis. Niet alleen op straat, maar ook thuis. Iedereen moet zich vrij en veilig voelen om zichzelf te zijn en mee te doen.

Dit akkoord is een uitnodiging om samen verder te bouwen aan Teylingen. Aan drie dorpen met een eigen identiteit, verbonden door één gemeente. Die toekomst begint niet bij regels of beleid, maar bij de mensen die iedere dag het verschil maken. Met vertrouwen en optimisme kijken wij naar morgen.

Namens:

Ruben Kroeze – D66 Teylingen
 Stefanie de Voogd – VVD Teylingen
 Paul Witteman – PRO Teylingen
 Carmen van Velzen-Bel – Trilokaal

Wonen: Kans op een thuis

De druk op onze woningmarkt is groot. De woningnood, de schaarse ruimte en de veranderende bevolkingssamenstelling vragen om duidelijke keuzes en daadkrachtig handelen.

Wij willen bouwen aan een leefbare gemeente waarin jongeren kunnen blijven wonen en ouderen passend kunnen doorstromen. Hiermee sluiten de beschikbare woningen beter aan op de verschillende woonbehoeften en komt de doorstroming op gang. Dit is essentieel om voor zoveel mogelijk inwoners een passende woning te realiseren, op het juiste moment in hun leven. Tegelijk zetten wij in op een veilige, groene en prettige leefomgeving, met behoud van het dorpse karakter dat onze gemeente uniek en aantrekkelijk maakt.

Onze ambitie

Tot en met 2030 ligt er een substantiële opgave van 1.540 woningen in Teylingen. Dit vraagt om actieve sturing: woningbouw ontstaat niet vanzelf. Daarom zetten wij vol in op versnelling, scherpe prioritering en het tijdig ontwikkelen van nieuwe locaties. We houden onder andere de druk op (verdere) realisatie van Nieuw Boekhorst in Voorhout, Langeveld in Sassenheim en de Waaier in Warmond. Daarnaast gaan we voor een scenario met woningbouw voor de stationslocatie in Voorhout.

Hoewel er voor de komende jaren veel woningbouwplannen zijn, zien we dat dit vanaf 2031 nog meer woningen moeten realiseren. Daarom starten wij nu met het onderzoeken van aanvullende bouw mogelijkheden. We kiezen daarbij bewust voor een tweesporenaanpak: maximale benutting van het bestaand stedelijk gebied via verdichting, met behoud van leefbaarheid, én het zorgvuldig verkennen van uitbreidingslocaties in het buitengebied voor de langere termijn. Hiermee brengen wij tijdig kansen, randvoorwaarden en ontwikkelrichtingen in beeld en creëren wij de basis om strategisch te sturen op locaties en grondposities.

Voor de periode 2031 - 2040 is er een behoefte van 920 extra woningen. Dit vraagt, naast het realiseren van de huidige plannen voor Nieuw Boekhorst, aanvullende harde plannen voor de resterende opgave. Daarmee geven wij gericht invulling aan de groeiende woonbehoefte, zorgen wij voor passende woningen voor iedereen en bouwen wij aan een evenwichtige en toekomstbestendige ontwikkeling van onze gemeente. Door nu regie te nemen en vooruit te plannen, borgen wij de continuïteit van de woningbouw.

Hoe gaan we dit realiseren:

Versnellen en concretiseren

Met een duidelijk streefgetal van 920 woningen na 2030 maken wij de woningbouwopgave concreet en sturen wij hier actief op. Tegelijkertijd zetten wij in op de tijdige en actieve voorbereiding van nieuwe locaties, zodat de woningbouwopgave ook op de lange termijn voortvarend kan worden gerealiseerd.

Slim bouwen binnen de dorpen

Om de woningbouwambitie te realiseren, gaan we bestaande ruimte nog beter benutten. In 2027 stellen we hiervoor een verdichtingsvisie op, waarin we in beeld brengen waar extra woningen kunnen worden toegevoegd. Dat kan bijvoorbeeld door bestaande gebouwen op te toppen, woningen te splitsen of te delen en, waar dat

passend is, hogere gebouwen toe te staan. Daarbij houden we oog voor de leefbaarheid van de wijken. We benutten daarbij goede voorbeelden uit andere gemeenten en betrekken inwoners en belanghebbenden om te zorgen voor voldoende draagvlak.

Ook gaan we het (in het Omgevingsplan) eenvoudiger maken om woningen te splitsen en te delen, zodat we de bestaande woningvoorraad beter kunnen benutten. De gemeente blijft hierbij ook ruimte geven aan vernieuwende woonvormen die inspelen op veranderende woonbehoeften. De gemeente vervult daarbij een stimulerende en faciliterende rol.

Vooruitkijken naar nieuwe woonlocaties

We gaan vanaf 2028 in kaart brengen waar uitbreidingsmogelijkheden zijn buiten het bestaand

dorpsgebied. We gaan hiervoor in gesprek met inwoners, omliggende gemeenten en de provincie. Zo kijken we vooruit naar kansrijke woningbouwlocaties voor in de toekomst en zorgen we dat Teylingen op koers blijft voor het bouwen van voldoende huizen.

Sturen op evenwichtige woningmarkt

Wij houden vast aan de woningbouwverdeling uit de huidige Woonvisie en de Koersnotitie Volkshuisvestingsprogramma (30% sociaal, 35% betaalbaar en 35% vrij) en richten ons op passende woningen voor alle doelgroepen, met extra aandacht voor starters en ouderen. Wij maken met Stek afspraken om de doorstroming naar passende woningen actief te bevorderen. In de prestatieafspraken met Stek nemen we op dat een percentage van de extra gebouwde woningen bij sloop- en nieuwbouwprojecten in het middensegment wordt gerealiseerd.

Ondersteunen van starters

Wie in Teylingen opgroeit, moet ook de kans hebben om in Teylingen een toekomst op te bouwen. Daarom zetten wij in op voldoende betaalbare woningen voor starters en jongeren, zodat zij niet noodgedwongen hun dorp hoeven te verlaten. Juist daarom investeren wij in extra kansen voor mensen die hun eerste stap op de woningmarkt willen zetten. Wij verhogen de starterslening van €50.000 naar €70.000.

Sociaal domein: Naar elkaar omzien

In een tijd van onzekerheid, waarin landelijke ontwikkelingen zoals bezuinigingen op de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en stijgende kosten van levensonderhoud hun impact hebben op inwoners, kiezen we nadrukkelijk voor nabijheid en betrokkenheid. Wij zijn er voor onze inwoners – juist wanneer het moeilijk wordt. Dat betekent dat we problemen zo vroeg mogelijk signaleren, inwoners snel de juiste ondersteuning bieden en waar nodig financiële ruimte creëren om ondersteuning toegankelijk te houden. Zo krijgt iedereen de kans om mee te doen en tot zijn of haar recht te komen.

Onze ambitie

Onze aanpak is mensgericht: voor ons zijn inwoners geen nummers, maar mensen met hun eigen ondersteuningsvraag. Daarom zorgen we voor toegankelijke dienstverlening, duidelijke communicatie en een sociale omgeving waar hulp en ondersteuning makkelijk te vinden zijn. Voor inwoners die ondersteuning nodig hebben, zorgen we dat de verschillende vormen van hulp goed op elkaar aansluiten en dat er begeleiding is. We zetten in op goede samenwerking tussen organisaties, zodat zorg beter aansluit bij wat inwoners nodig hebben. We zetten sterk in op het vroeg signaleren van problemen, zodat we inwoners op tijd kunnen ondersteunen. Daarbij zorgen we voor een overzichtelijk aanbod van voorzieningen en een laagdrempelige plek waar inwoners terechtkunnen met vragen over zorg en ondersteuning. Zo proberen we problemen zo vroeg mogelijk te voorkomen of te beperken.

Hoe gaan we dit realiseren:

Sterke sociale basis en preventie

We blijven investeren in een sterke sociale basis. Juist door te investeren in preventie, voorkomen we dat mensen in problemen komen en zorgen we dat minder mensen afhankelijk worden van specialistische zorg. Dat bevordert de kwaliteit van leven en draagt bij aan het tegengaan van eenzaamheid in een vergrijzende samenleving. Tegelijkertijd blijven we alert op landelijke ontwikkelingen en onzekerheden in het sociaal domein. We zetten ons ervoor in dat passende ondersteuning binnen de Wmo beschikbaar blijft voor inwoners die dat nodig hebben.

We zijn positief over de inzet op zorgzame buurten, waarin inwoners naar elkaar omzien en sociale verbanden worden versterkt. Deze aanpak draagt bij aan het voorkomen van zorgvragen en het versterken van gemeenschapszin. Gelet op de positieve resultaten zetten we deze aanpak voort, breiden we deze uit naar andere buurten en komen er zorgzame buurten in alle drie de dorpen in Teylingen.

Jeugd: inzetten op preventie en betrokkenheid

Voor jeugd blijven we inzetten op preventie. Door vroegtijdig ondersteuning te bieden, willen we de instroom in de jeugdzorg verminderen. We realiseren ons dat dit

een proces is waarbij we de effecten goed moeten blijven volgen en bijsturen waar nodig. Vanuit de taskforce jeugdzorg werken we aan een andere manier van ondersteunen: we kijken minder snel naar diagnose en labels en sluiten beter aan bij wat jongeren echt nodig hebben. Dat betekent vaker kiezen voor ondersteuning in groepen en het versterken van de directe omgeving, zoals school, gezin en netwerk, in plaats van direct door te verwijzen naar zwaardere zorg. Daarbij vinden we het belangrijk dat niet ander of opvallend gedrag meteen wordt gezien als een probleem dat vraagt om een diagnose of traject. We besteden specifiek aandacht aan de toenemende eenzaamheid onder jongeren en zetten in op initiatieven die verbinding en ontmoeting stimuleren.

We willen met de raad meer inzicht en grip krijgen op het sociaal domein, waaronder de jeugdzorg, zodat goede zorg beschikbaar blijft en de kosten niet blijven oplopen.

Iedereen hoort erbij in Teylingen

Iedereen in onze samenleving telt mee, kan meedoen en wordt gehoord, ongeacht afkomst, religie, nationaliteit, seksuele geaardheid of welke grond dan ook. Dit geldt voor de samenleving als geheel maar ook in kleiner verband; op

school, op het werk of bij de sportvereniging om maar een paar voorbeelden te noemen. Daarbij mogen onderlinge verschillen worden benoemd of erkend, maar deze verschillen mogen nooit leiden tot achterstelling of buitensluiting. Bij discriminatie of uit/buitensluiting spreken we ons uit. Daarnaast blijven we jaarlijks de regenboogvlag hijsen.

Onderwijs als basis voor talentontwikkeling en meedoen

Goed onderwijs is de basis voor gelijke kansen. We maken ons zorgen over het aantal kinderen dat thuiszit en niet deelneemt aan onderwijs. Samen met onderwijs, jeugdhulp, leerplicht en andere partners willen we beter zicht krijgen op de oorzaken van thuiszitten en bijdragen aan oplossingen die ervoor zorgen dat ieder kind zich kan blijven ontwikkelen. Het doel is dat geen enkel kind zonder perspectief langdurig thuiszit.

Daarnaast verkennen we hoe we beter gebruik kunnen maken van landelijke regelingen, zoals de “Rijke Schooldag”. Deze regeling biedt kansen om kinderen ook buiten de reguliere lestijd extra ondersteuning en ontwikkelmogelijkheden te bieden, bijvoorbeeld op het gebied van taal, sport, cultuur en sociale vaardigheden. Juist voor kinderen die van thuis uit minder toegang hebben tot deze kansen, kan dit een belangrijk verschil maken voor hun kansen om hun talenten te ontwikkelen. We onderzoeken hoe we scholen en partners hierin kunnen ondersteunen, zodat deze middelen daadwerkelijk terechtkomen bij de kinderen die ze het hardst nodig hebben en bijdragen aan gelijke kansen in onze gemeente.

We stimuleren scholen om hun omgeving groener en aantrekkelijker te maken. Groene en blauw ingerichte schoolpleinen dragen bij aan gezondheid en

welzijn. We gaan met scholen in gesprek over hoe we hierin kunnen ondersteunen, bijvoorbeeld door samenwerking met vrijwilligers en organisaties.

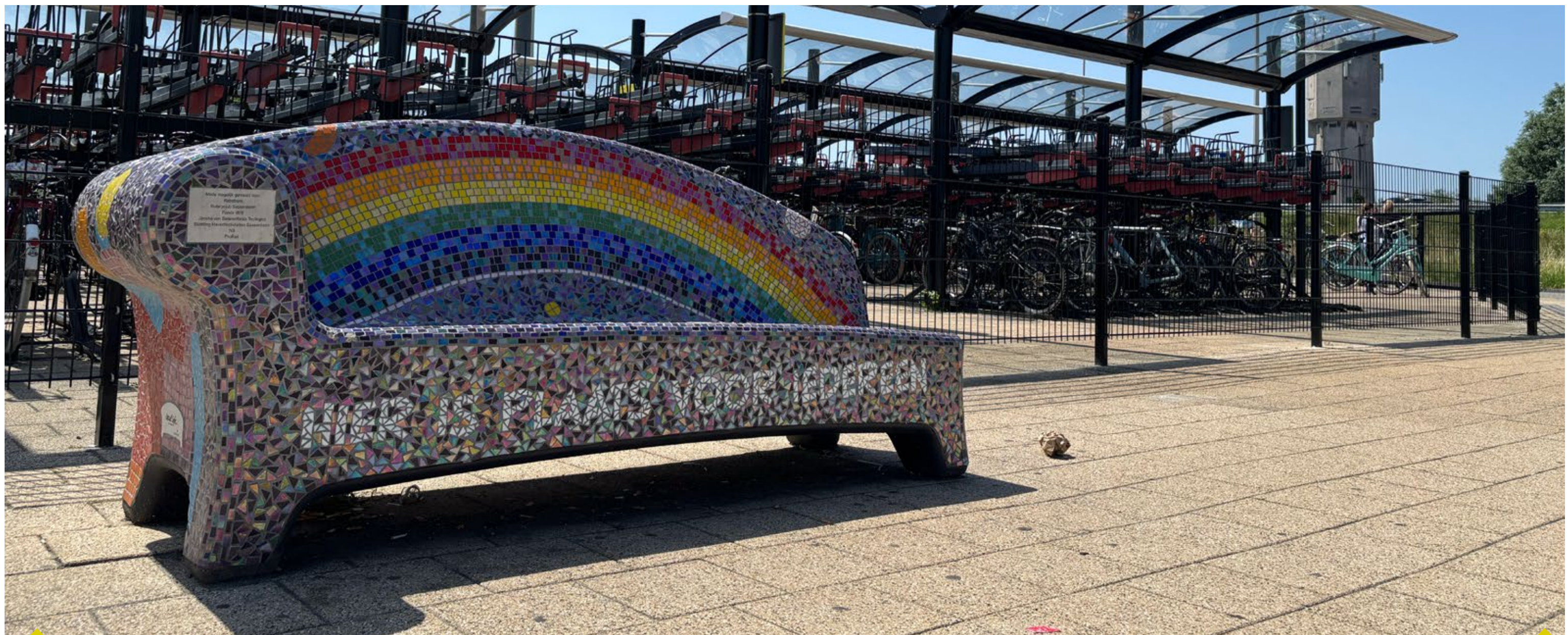
Iedereen in beweging

Sport en bewegen dragen bij aan gezondheid, ontmoeting en welzijn. In Teylingen kunnen inwoners met een lager inkomen een jaarlijkse bijdrage krijgen om te sporten en bewegen. De ondersteuning voor jeugd via het Jeugdfonds Sport & Cultuur wordt goed gebruikt, terwijl de Sport- en cultuurregeling voor volwassenen nog achterblijft. We zien deze regeling juist als kans om meer volwassen inwoners te laten bewegen. Daarom onderzoeken we hoe we de bekendheid, toegankelijkheid en voorwaarden kunnen versterken. Zo zorgen we dat de regeling beter aansluit bij de praktijk en meer inwoners uitnodigt om mee te doen.

De Maatschappelijke Agenda (MAG)

De Maatschappelijke Agenda (MAG) is de visie voor het sociaal domein in Teylingen. Daarin draait het om op tijd helpen, kijken naar wat mensen zelf kunnen en het versterken van naar elkaar omkijken in de buurt. Het geeft richting aan hoe we ondersteuning organiseren en samenwerken met partners.

Ook kiezen we voor betere sturingsmogelijkheden voor de gemeenteraad, door duidelijker inzicht te bieden in resultaten, effecten en maatschappelijke opbrengsten van beleid. Hierdoor kan scherper worden beoordeeld wat werkt, waar middelen terechtkomen en waar bijsturing nodig is. Zo blijven we werken om het sociaal domein transparanter en effectiever te maken en beter aan te laten sluiten op wat inwoners en ketenpartners nodig hebben.

Veiligheid: Veilig op straat en thuis

We willen dat het in Teylingen veilig en prettig blijft om te wonen, werken en leven. Iedereen moet zich thuis en op straat veilig kunnen voelen. Daarom zetten we in op een zichtbare en daadkrachtige aanpak. We werken aan het voorkomen van problemen, zijn aanwezig waar dat nodig is en treden op bij overlast en overtredingen. Regels zijn duidelijk en worden gehandhaafd. Zo houden we onze dorpen leefbaar. Veiligheid gaat niet enkel over criminaliteitscijfers, maar ook over de vraag of inwoners zich veilig voelen in hun dagelijks leven in Teylingen. Samen met inwoners, ondernemers en partners zorgen we ervoor dat Teylingen veilig blijft.

Ambitie

Wij willen dat inwoners zich veilig voelen in hun huis, hun eigen buurt en op straat. Dat vraagt om een zichtbare en betrokken overheid, die problemen vroegtijdig signaleert en gericht optreedt waar nodig. We zetten in op een sterke balans tussen preventie en handhaving, met extra aandacht voor specifieke groepen. Onveilige plekken gaan we aanpakken. Veiligheid is daarbij een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeente, partners en inwoners.

Hoe gaan we dit realiseren:

Zichtbare handhaving

We vergroten de zichtbaarheid en effectiviteit van handhaving door structureel één buitengewoon opsporingsambtenaar (BOA) extra beschikbaar te stellen. Hiermee spelen we in op de behoefte van inwoners aan meer aanwezigheid op straat en kan er meer en beter handhavend worden opgetreden. Dit gaat samen met het daadkrachtiger en zichtbaarder optreden van alle BOA's. Goede samenwerking tussen de BOA's en de politie is bovendien onmisbaar.

Preventie en jongerenaanpak

Tegelijkertijd zetten wij stevig in op preventie. We leggen hierbij nadrukkelijk de verbinding met het sociaal domein: jongerenwerk speelt een sleutelrol om jongeren eerder en beter te bereiken. Via subsidiekaders sturen we op een treffende inzet van het welzijnswerk. Daarnaast versterken we de aanpak van overlast door jongeren, waarbij preventie en handhaving hand in hand gaan.

Vroegsignalering en samenwerking

We blijven inzetten op vroegsignalering, ook achter de voordeur. Door betere samenwerking tussen zorg, onderwijs, jeugdhulp, jongerenwerk, politie en andere veiligheidspartners willen we signalen van onveiligheid eerder herkennen en aanpakken, zodat geweld, mishandeling en escalatie zoveel mogelijk kunnen worden voorkomen.

Ondermijning

Ondermijning zorgt ervoor dat criminaliteit steeds meer verweven raakt met het dagelijks leven, bijvoorbeeld in wijken en bedrijven, en tast daarmee de leefbaarheid en veiligheid aan. We zetten de huidige aanpak tegen ondermijnende criminaliteit voort en versterken deze waar mogelijk. Daarbij maken we onze inzet zichtbaarder en blijven we investeren in samenwerking met partners, zodat signalen sneller worden opgepakt en effectief wordt gehandeld.

Veilige en toegankelijke stations

Wij zetten in op het verder verbeteren van de veiligheid op en rond stations. De overlast en vernielingen moeten teruggedrongen worden. Wij versnellen lopende verkenningen om te bepalen welke maatregelen nodig en effectief zijn en voeren deze uit.

Veiligheid van vrouwen en meisjes

Teylingen is een veilige gemeente voor vrouwen, meisjes en iedereen die te maken krijgt met huiselijk geweld, seksueel geweld, stalking of dwingende controle. We zetten in op preventie, vroegsignalering, bescherming van slachtoffers en het doorbreken van geweldspatronen. Wij willen dat meisjes en vrouwen zich in de openbare ruimte veilig voelen. Dit geven we vorm bij herinrichtingen van de openbare ruimte en bij het realiseren van nieuwe woonlocaties. Daarnaast pakken we onveilige plekken aan.

Duurzaamheid: Klaar voor de toekomst

De afgelopen jaren heeft de gemeente stappen gezet op het gebied van duurzaamheid, klimaatadaptatie en vergroening. Tegelijkertijd verandert ons klimaat snel en worden de uitdagingen voor onze leefomgeving steeds groter. Klimaatverandering leidt vaker tot extreme weersomstandigheden, zoals hevige neerslag, langdurige droogte en hitte, die direct merkbaar zijn in Teylingen. De overstap naar duurzame energie is noodzakelijk, maar brengt ook nieuwe uitdagingen met zich mee. Denk aan een vol elektriciteitsnet en de vraag hoe we energie voor inwoners en ondernemers betaalbaar houden.

We merken dat veel inwoners, verenigingen en ondernemers willen verduurzamen. Zij investeren bijvoorbeeld in zonnepanelen, isolatie of elektrisch vervoer. In de praktijk lopen zij vaak aan tegen ingewikkelde regels, een gebrek aan overzicht of ondersteuning. Daarnaast geven landelijke en Europese kaders, zoals de Kaderrichtlijn Water, richting aan belangrijke lokale opgaven die bijdragen aan een gezonde, veilige en toekomstbestendige leefomgeving. Dit onderstreept de noodzaak om meer samenhang aan te brengen en duidelijke keuzes te maken.

Ambitie

We willen dat ook volgende generaties kunnen genieten van een groen en gezond Teylingen. Daarom maken we duurzaamheid en vergroening een vanzelfsprekend onderdeel van de keuzes die we maken. Of het nu gaat om woningbouw, de inrichting van straten en pleinen, energie, water of natuur. We kijken steeds hoe we onze gemeente sterker, groener en beter kunnen voorbereiden op de toekomst.

Daarom stellen we scherpe prioriteiten, zodat we de komende periode het verschil maken met zichtbare resultaten. Met oog voor ieders eigen verantwoordelijkheid ondersteunen en stimuleren we inwoners en ondernemers om stappen te zetten. De gemeente geeft hierin het goede voorbeeld door de openbare ruimte, de eigen organisatie en het gemeentelijk vastgoed te verduurzamen. Met deze inzet willen we concreet bijdragen aan CO₂-reductie, energiebesparing, vergroening en klimaatbestendigheid. We streven er daarnaast naar om meer grip te krijgen op de voortgang en inzet van middelen, onder meer door te werken met een klimaatbegroting, zodat we waar nodig tijdig kunnen bijsturen.

Hoe gaan we dit realiseren:

Ondersteuning van inwoners, verenigingen en ondernemers

Samen met Hillegom en Lisse bundelen we onze communicatie, advisering, ondersteuning en subsidieregelingen in één duurzaamheidsloket voor inwoners en ondernemers. Zo maken we verduurzaming (breder) toegankelijker, gaan we eenduidiger communiceren en benutten we beter de kennis en ervaring van onze inwoners. Tegelijk onderzoeken we of we de inzet van onze energiecoaches en ondersteuningsregelingen breder kunnen benutten voor collectieven zoals verenigingen en bedrijventerreinen. Daarbij sluiten we beter aan op concrete vragen en knelpunten in de praktijk.

Slagkracht en snelle resultaten met een duurzaamheidsfonds

Om sneller te kunnen handelen, gaan we een duurzaamheidsfonds inrichten (als bestemmingsreserve). Hiermee kunnen we direct investeren in kansrijke

initiatieven en zo sneller bijdragen aan de doelen van het duurzaamheidsprogramma. Deze bestemmingsreserve wordt gevuld door duurzaamheidsmiddelen die niet zijn uitgegeven in het daartoe bestemde jaar en netto besparingen die worden behaald door te verduurzamen. Dit fonds wordt initieel gevuld met de overgebleven duurzaamheidsbudgetten uit 2025 (400.000 euro).

Verduurzaming gemeentelijk vastgoed

Als gemeente nemen wij het voortouw door het eigen vastgoed te verduurzamen en daarmee zichtbaar het goede voorbeeld te geven. Daarvoor brengen we het vastgoed systematisch in beeld en prioriteren we op basis van energieverbruik, besparingspotentieel en maatschappelijke waarde. Voor de meest kansrijke locaties stellen we concrete voorstellen op met maatregelen, planning en financiering. Met behulp van instrumenten zoals de CO₂-prestatieladder monitoren we actief de voortgang. Zo maken we resultaten inzichtelijk en inspireren we anderen om ook stappen te zetten.

Het energiesysteem van morgen

We zien kansen in innovatieve oplossingen, zoals buurtbatterijen en gezamenlijke energievoorzieningen op bedrijventerreinen. Daarvoor onderzoeken we hoe de gemeente initiatieven kan verbinden, pilots mogelijk kan maken en belemmeringen kan wegnemen. Zo krijgen we beter inzicht in wat werkt en hoe dat opgeschaald kan worden.

Water en klimaatadaptatie

We geven uitvoering aan de Kaderrichtlijn Water door te investeren in maatregelen zoals natuurvriendelijke oevers, betere opvang en afvoer van hemelwater en het ontlasten van het riool. Tegelijkertijd breiden we vergroening uit om hittestress en wateroverlast te beperken. Bij het actualiseren van het waterketenplan nemen we deze acties mee. Dit doen we samen met onze regionale partners. We

behouden de eerder afgesproken ambitie van actief plus voor klimaatadaptatie. We actualiseren de klimaatstresstest zodat duidelijk is waar risico's kunnen optreden als gevolg van het veranderende klimaat. De resultaten delen we met onze maatschappelijke partners zodat ook zij waar nodig maatregelen kunnen treffen.

Vergroening en leefomgeving

We willen onze dorpen groener maken. Daarom kijken we waar steen plaats kan maken voor groen, bijvoorbeeld door extra bomen, struiken en planten. Dat maakt buurten niet alleen mooier en prettiger om in te wonen, maar helpt ook om beter om te gaan met hete zomers, droogte en stevige regenbuien. Zo houden we water langer vast wanneer het droog is en voorkomen we overlast (van het riool) als er veel regen valt. We bouwen voort op het 1000 bomenplan en komen met een plan voor 2500 extra struiken en planten.

Circulariteit en afval

We willen grondstoffen meer hoogwaardig hergebruiken, zodat er minder (bouw)afval ontstaat. Dat vraagt om goede circulaire voorzieningen en faciliteiten. Om te zorgen dat circulariteit breder wordt toegepast, zoals met een mogelijk lokaal ambachtscentrum, gaat de gemeente vanuit een faciliterende rol het gesprek aan met partners.

Duurzame energie opwekken

Om bij te dragen aan de energietransitie willen we meer energie duurzaam opwekken. Inwoners en bedrijven staan voorop als het gaat om verduurzamen. Zij krijgen de ruimte om daar zelf stappen in te zetten. Als de provincie een beroep op ons doet, kijken we samen met de energiecoöperatie naar mogelijkheden voor het duurzame energie opwekken in Teylingen. Daarbij blijft de Omgevingsvisie ons uitgangspunt. Zo kan het helpen als de

opbrengst ten goede komt aan Teylingen.

Daarnaast onderzoeken we samen met buurgemeenten en andere partners hoe we tot de ontwikkeling van een warmtenet in de Duin- en Bollenstreek kunnen komen. Daarbij hebben we ook aandacht voor randvoorwaarden die nodig zijn voor ondernemers en inwoners om dit te kunnen laten slagen.

Regionale samenwerking en externe opgaven

We trekken samen op met regionale partners bij grotere opgaven zoals de energietransitie en Schiphol. We blijven actief deelnemen aan bestuurlijke overleggen en zorgen dat lokale belangen goed worden vertegenwoordigd.

Verkeer en mobiliteit: Veilig en vlot onderweg

Mobiliteit is essentieel voor het dagelijks leven van inwoners en de bereikbaarheid van onze dorpen. Tegelijkertijd zorgt toenemende druk op de ruimte, groei van het verkeer en veranderend gebruik voor nieuwe uitdagingen. Wandelen, fietsen en openbaar vervoer krijgen ruimte. Tegelijkertijd blijft de auto voor veel inwoners een belangrijk en vaak onmisbaar vervoersmiddel. Met name de verkeersveiligheid van fietsers en voetgangers vraagt om blijvende aandacht, net als de kwaliteit van de openbare ruimte en de balans tussen doorstroming en leefbaarheid.

Ambitie

Wij zetten in op veilige, toegankelijke en goed bereikbare dorpen, waarbij we ruimte bieden aan alle vormen van vervoer. We geven extra prioriteit aan verkeersveiligheid en stimuleren het gebruik van openbaar vervoer, de fiets en het lopen, zonder de realiteit uit het oog te verliezen dat veel inwoners afhankelijk zijn van de auto.

Hoe gaan we dit realiseren:

Fiets en lopen als basis

We geven de komende jaren prioriteit aan de verdere uitvoering van het Actieplan Fiets 2020. Daarbij investeren we in de uitbreiding en verbetering van fiets- en wandelroutes, zodat deze aantrekkelijker en veiliger worden.

30 km/uur

We hebben een duidelijke norm voor 30 km/uur-wegen binnen de bebouwde kom. Dit maken we zichtbaar door een herkenbare inrichting van de openbare ruimte en door duidelijke borden te plaatsen. Tegelijkertijd houden we ruimte voor wegen waar 50 km/uur noodzakelijk blijft voor een goede doorstroming of routes voor het openbaar vervoer. Zo blijven de Oosthoutlaan in Voorhout en de Parklaan in Sassenheim 50 km/uur. Bij nieuwe ontwikkelingen nemen we vanaf het begin een veilige en logische ontsluiting als uitgangspunt, zodat verkeersveiligheid en bereikbaarheid in balans zijn.

Onveilige verkeerssituaties aanpakken

We zetten in op het terugdringen van het aantal verkeersslachtoffers. We kiezen voor een versnelde uitvoering en gerichte aanpak van verkeersonveilige locaties uit de Aandachtspuntenlijst Verkeersveiligheid 2025, aangevuld met de Narcissenlaan–Van Alkemadelaan.

Veilig oversteken

We werken aan betere zichtbaarheid van zebrapaden, zodat je er echt veilig kunt oversteken. In Voorhout zijn al vijf zebrapaden voorzien van betere verlichting, en we pakken ook zes andere zebrapaden aan.

Samenhang en bereikbaarheid

Goede verkeersdoorstroming vraagt om samenwerking over gemeentegrenzen heen. Daarom trekken we hierin actief op met onze regionale partners. We blijven het gesprek voeren met buurgemeenten en provincie over regionale verbindingen (met name de Oost-West verbinding) voor oplossingen die de druk op bestaande wegen en onze dorpskernen beperken.

Gedrag en verkeer

We zien nog te vaak dat gedrag in het verkeer leidt tot onveilige situaties. Dit vraagt om meer handhaving. Ook zetten we in op bewustwording en communicatie over gedrag in het verkeer.

Minder bezorgbusjes in woonwijken

We stimuleren het terugdringen van het verkeer van busjes met pakketbezorgers. We kiezen voor het aantrekkelijker maken van het gebruik van extra centrale ophaalpunten in de dorpen.

Voorzieningen: Dichtbij en toegankelijk

Voorzieningen vormen het hart van onze samenleving. Sportverenigingen, culturele instellingen, scholen, bibliotheken en ontmoetingsplekken dragen bij aan sociale samenhang, gezondheid en gelijke kansen. Goede voorzieningen voor onze dorpen zijn van essentieel belang: zij dragen eraan bij dat problemen worden vóórkomen, doordat inwoners elkaar leren kennen en naar elkaar omzien. Hiermee verkleinen we achterstanden, eenzaamheid of gezondheidsproblemen en versterken we de leefbaarheid en veerkracht van onze dorpen. Tegelijkertijd groeit de druk op ruimte, middelen en organisatiekracht. Dit vraagt om duidelijke keuzes, een goede spreiding en multifunctioneel gebruik van bestaande voorzieningen.

Onze ambitie

Wij zetten in op een sterk, toegankelijk en toekomstbestendig voorzieningenniveau in Sassenheim, Voorhout en Warmond. Teylingen kent een rijk verenigingsleven en daar zijn we trots op. Van de voetbal-, korfbal- en rugby- tot de muziek- en theaterverenigingen die Teylingen verrijken: wij staan voor een gemeente die meedenkt in oplossingen. We richten ons op het behouden en versterken van bestaande voorzieningen, met aandacht voor bereikbaarheid en kwaliteit, en bieden tegelijkertijd ruimte aan nieuwe initiatieven uit de samenleving. Daarbij zetten wij in op multifunctioneel gebruik van voorzieningen, zodat zij optimaal aansluiten bij veranderende behoeften. Initiatieven worden hierbij op een duidelijke en transparante manier beoordeeld, zodat gelijke gevallen gelijk worden behandeld. Zo houden we een goede balans tussen het koesteren van wat er is en het vernieuwen waar dat nodig is.

Hoe gaan we dit realiseren:

Voorzieningennota als leidraad

De voorzieningennota vormt het toetsingskader voor nieuwe initiatieven. Vanuit de gemeente hanteren wij een positieve grondhouding: wij denken mee in oplossingen bij vragen over huisvesting van verenigingen.

Jongerenlocatie in Warmond

Jongeren geven aan behoefte te hebben aan ontmoetingsplekken om elkaar te zien en vrije tijd door te brengen, onder andere in Warmond. Wij staan open voor initiatieven vanuit de samenleving voor dergelijke plekken.

Bibliotheken

Waar Warmond een goedlopende dependance heeft en de bibliotheek in Sassenheim recent grondig is gerenoveerd, zoeken we in Voorhout naar mogelijkheden voor een grotere bibliotheeklocatie die beter aansluit bij de huidige en toekomstige vraag.

Vuil Afvoerstation Voorhout (VAB)

Het huidige VAB-overslagstation is verouderd en loopt tegen zijn grenzen aan: qua capaciteit,

arbeidsomstandigheden en het voldoen aan steeds strengere milieu- en veiligheidsnormen. Vanuit dat oogpunt zien wij nieuwbouw als noodzakelijk om ook in de toekomst onze afvalopgave verantwoord aan te kunnen. Nieuwbouw biedt bovendien de kans om overlast beter te beheersen dan nu: met de nieuwbouw wordt de overlast van geur en geluid beperkt met een slimme inrichting van het terrein, betere afscherming en moderne installaties. Voorwaarde voor de nieuwbouw is dat geluid, verkeer, geur en veiligheid binnen de wettelijke normen vallen. Als aan die voorwaarden wordt voldaan, staan we positief tegenover de ontwikkeling van de nieuwbouw van het VAB op de huidige locatie.

De Wasbeek Sassenheim

De Wasbeek in Sassenheim is sterk verouderd, waardoor vernieuwing of vervanging noodzakelijk is. Momenteel loopt er een onderzoek naar deze opties. Bij een keuze voor de toekomst van de Wasbeek waarborgen we dat de huidige verenigingen en scholen gebruik kunnen blijven maken van een gerenoveerd of nieuw sportcomplex.

Economie: Ruimte om te groeien

Wij zetten in op een sterke, toekomstgerichte en duurzame regionale en lokale economie, waarin ondernemers de ruimte krijgen om te groeien en te innoveren. Wij willen een aantrekkelijk vestigingsklimaat bieden, met levendige centra, goed functionerende bedrijventerreinen en een gemeente die ondernemers actief ondersteunt.

Binnen Teylingen is al een goede basis gelegd, onder andere met de totstandkoming van een Bedrijveninvesteringszone (BIZ) in Voorhout en Sassenheim. Dit laat zien dat samenwerking tussen ondernemers en de gemeente werkt. Tegelijkertijd is verdere versterking van bedrijventerreinen, centra en dienstverlening aan ondernemers nodig om ook in de toekomst aantrekkelijk te blijven voor ondernemers en werknemers.

De brede welvaart in de Duin- en Bollenstreek staat onder druk door een combinatie van economische afhankelijkheid, aanhoudende druk op de leefomgeving en schaarste op de woningmarkt. Met de Regio Deal Sierteeltregio is een investering van 20 miljoen euro vrijgemaakt.

Ambitie

Wij kiezen bewust voor een economie die past bij onze schaal en identiteit, met aandacht voor kwaliteit, duurzaamheid en leefbaarheid. We werken nauw samen met ondernemers, zowel individueel als met samenwerkingsverbanden, onderwijs en regionale partners om kansen op het gebied van arbeidsmarkt en economische ontwikkeling optimaal te benutten.

Hoe gaan we dit realiseren:

Sterke bedrijventerreinen en samenwerking

Wij stimuleren samenwerking op bedrijventerreinen en gaan in gesprek met ondernemers over toepassing van een Bedrijveninvesteringszone (BIZ) op deze bedrijventerreinen. Daarnaast stimuleren wij gezamenlijke initiatieven van ondernemers, bijvoorbeeld op het gebied van energie (zoals collectieve oplossingen met batterijen), sociale veiligheid en verlichting.

Toegankelijke dienstverlening voor ondernemers

Wij verbeteren de dienstverlening aan ondernemers door te werken met één herkenbaar en toegankelijk aanspreekpunt. Ondernemers weten bij de gemeente waar zij terecht kunnen en worden snel en adequaat geholpen.

Onderwijs en ondernemerschap verbinden

Wij pakken als gemeente een actieve rol in de verbinding tussen economie, onderwijs en arbeidsmarkt. Via regionale samenwerking blijven wij inzetten op een sterke aansluiting tussen vraag en aanbod van arbeid en het versterken van ondernemerschap. De Regio Deal biedt voor deze onderwerpen mogelijkheden om nieuwe kansen te ontwikkelen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. We kijken kritisch naar de meerwaarde van

de Economic Board en staan open voor andere regionale samenwerkingen die de belangen van de Teylingse economie beter dienen.

Levendige en toekomstbestendige centra

Wij zetten de ingezette koers rondom de centrumplannen met kracht voort en sturen op tijdige uitvoering van plannen. Levendige, klimaatadaptieve en aantrekkelijke centra zijn belangrijk voor ondernemers, inwoners en bezoekers. Wij stimuleren de combinatie van winkelen, ontmoeten en verblijven. Tegelijk houden we grip op het budget en benutten we koppelkansen, zodat we scherp blijven op de kosten. Daarbij betrekken wij nadrukkelijk ondernemers, vastgoedeigenaren en inwoners, zodat de uitvoering breed gedragen wordt en aansluit bij de behoeften van de gebruikers.

Ruimte voor passende bedrijvigheid

In lijn met de regionale bedrijventerreinenstrategie zetten we in op de koers in de Duin- en Bollenstreek om ruimte te bieden aan innovatieve en kennisintensieve sectoren. Daarbij wegen we ook de ruimtelijke en maatschappelijke gevolgen mee, zoals de huisvesting van arbeidsmigranten. Nieuwe bedrijvigheid toetsen we aan deze uitgangspunten.

Recreatie: Genieten van onze mooie omgeving

Onze gemeente ligt op een prachtige plek, midden in de kleurrijke Bollenstreek en aan het water van de Kaag. Een omgeving om trots op te zijn; waar natuur, water en dorpen samen een bijzonder en herkenbaar landschap vormen. Onze leefomgeving nodigt uit om naar buiten te gaan, te ontspannen en te genieten van alles wat er te beleven is.

Juist voor onze eigen inwoners is het belangrijk dat er ruimte is om te bewegen, elkaar te ontmoeten en te genieten van de leefomgeving. Zo draagt recreatie direct bij aan gezondheid, verbondenheid en leefbaarheid in onze dorpen. Tegelijkertijd is de ruimte niet onbeperkt en vraagt het gebruik van natuur en buitengebied om zorgvuldige keuzes.

Onze ambitie

We willen dat iedereen in onze gemeente kan blijven genieten van de ruimte om buiten te zijn, te ontspannen en elkaar te ontmoeten. Daarom zetten we in op rustige, kleinschalige vormen van recreatie die passen bij onze dorpen en het landschap. Wandelen, fietsen en het beleven van het buitengebied staan daarbij centraal, zodat het voor iedereen mogelijk is om dichtbij huis actief en gezond bezig te zijn.

Het water en de natuur rond Warmond en de Kagerplassen behoren tot de mooiste plekken van onze gemeente. We willen dat inwoners en bezoekers daarvan kunnen genieten, wel zoeken we steeds naar een goede balans tussen recreatie en bescherming van het gebied.

Hoe gaan we dit realiseren:

Een nieuwe, brede visie op recreatie

We actualiseren de huidige visie op verblijfsrecreatie en verbreden deze naar de gehele recreatie in onze gemeente. Daarbij brengen we verschillende doelen samen: ontspanning, gezondheid, ontmoeting en het beleven van onze omgeving. In deze vernieuwde visie maken we duidelijke keuzes over wat wel en niet past bij onze dorpen en ons landschap, en geven we richting aan hoe recreatie zich in de toekomst kan ontwikkelen, met speciale aandacht voor de kansen rond Warmond en het water. We betrekken inwoners en partners, zoals Warmond aan de Kaag, bij de totstandkoming van de nieuwe visie.

Ruimte voor iedereen om buiten te zijn

We zorgen ervoor dat onze inwoners gemakkelijk en dichtbij huis naar buiten kunnen. Dat doen we door wandel- en fietsmogelijkheden te onderhouden, waar mogelijk uit te breiden, en door het buitengebied toegankelijk en beleefbaar te houden. We koesteren wat er al is, maar kijken ook waar meer mogelijk is. Door routes, natuur en recreatieve plekken beter met elkaar te verbinden, vergroten we de wandelmogelijkheden en beleving van het buitengebied

Recreatie op het water

Het water biedt volop kansen voor recreatie. We willen daar beter gebruik van maken, bijvoorbeeld door de passantenhaven in Sassenheim meer te benutten. We blijven deelnemen aan initiatieven in de regio, zoals rond de Hollandse Plassen en de provinciale waterrecreatietafel.

Initiatieven en evenementen

Wij zijn trots op de vele initiatieven en evenementen zoals Sportparkpop, Hart van Sassem en de Kaagweek. Zulke goede ideeën en initiatieven krijgen de ruimte, waarbij we meedenken en ondersteunen waar dat kan. We werken samen met inwoners, ondernemers, verenigingen en (buur) gemeenten om recreatie verder te versterken. We kijken naar wat wél kan, zolang het aansluit bij de omgeving en bijdraagt aan levendigheid en verbondenheid.

Duidelijke keuzes in verblijfsrecreatie

Voor verblijfsrecreatie kiezen we voor kwaliteit en kleinschaligheid. Nieuwe ontwikkelingen moeten passen bij het karakter van onze gemeente. Permanente bewoning op campings en andere vormen van oneigenlijk gebruik gaan we actief tegen. Daarom geven we handhaving een hogere prioriteit en maken we duidelijke afspraken met betrokken partijen. Zo blijft recreatie ook echt recreatie, wat bijdraagt bij aan de lokale economie.

Bestuur en dienstverlening: Zichtbaar, duidelijk en betrouwbaar

Wij willen een gemeente zijn die betrouwbaar en toegankelijk is en dicht bij onze inwoners staat. Veel van onze dienstverlening is al op een goed niveau: inwoners weten de gemeente te vinden, standaardproducten worden over het algemeen goed en tijdig afgehandeld en er wordt dagelijks met inzet gewerkt om inwoners, organisaties en ondernemers te helpen. Op deze stevige basis bouwen wij verder.

Tegelijk zien we dat het op onderdelen beter kan. Inwoners moeten zich ook bij ingewikkelde vragen, meldingen of situaties gehoord voelen en erop kunnen vertrouwen dat de gemeente dit tijdig oppakt. Vooral in het terugkoppelen en het goed informeren over de voortgang kunnen we nog stappen zetten. Juist bij ingrijpende besluiten voor de samenleving nemen wij inwoners mee in de voorliggende keuzes, praten we over dilemma's en leggen we uit welke afwegingen er zijn genomen bij besluitvorming.

Onze ambitie

Onze ambitie is om onze dienstverlening en communicatie eenvoudiger, duidelijker en mensgerichter te maken. We denken niet vanuit regels en systemen, maar vanuit wat inwoners nodig hebben. Wij kiezen voor openheid en transparantie. We maken zichtbaar wat er speelt, welke ruimte er is voor inbreng en hoe inbreng wordt meegewogen in de besluitvorming. Wij zorgen ervoor dat inwoners begrijpen waarom deze besluiten worden genomen, welke keuzes zijn overwogen en welke stappen nog volgen. Zo versterken wij het vertrouwen in de gemeente en voorkomen wij verrassingen achteraf.

Wij willen dat jongeren en jongvolwassenen meer participeren in de besluitvorming voor hún toekomst in Teylingen. Daarom investeren wij in het betrekken van deze doelgroepen, zodat hun mening telt.

Bij complexere vragen en opgaven zorgen we voor meer samenhang en duidelijkheid, zodat inwoners niet van het kastje naar de muur worden gestuurd. We werken toe naar één herkenbare overheid: het maakt niet uit via welk kanaal iemand contact opneemt of met welke organisatie iemand te maken heeft — het antwoord is duidelijk en betrouwbaar. Dit geldt ook voor taken die we samen met andere gemeenten uitvoeren, zoals via de Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD). We houden hier als gemeente regie op, zodat inwoners profiteren van de samenwerking en niet de complexiteit ervaren.

Hoe gaan we dit realiseren:

Duidelijke communicatie en goede terugkoppeling

We zorgen dat inwoners beter inzicht krijgen in wat er gebeurt met hun vraag of melding. We communiceren helder over de voortgang en geven altijd een begrijpelijke reactie, ook als iets niet mogelijk is. Zo weten inwoners waar ze aan toe zijn.

Eenvoudiger en begrijpelijker

Heldere en begrijpelijke taal is de norm in onze organisatie. Gemeentelijke communicatie, beleidsstukken en participatietrajecten sluiten aan bij het taalniveau van onze inwoners (B1). We vermijden vakjargon, ingewikkelde procedures en bestuurlijke terminologie en kiezen voor duidelijke, toegankelijke en directe communicatie. We maken regels en aanvragen waar mogelijk eenvoudiger en duidelijker.

Blijven verbeteren

We luisteren naar signalen van inwoners en gebruiken ervaringen uit de praktijk om onze dienstverlening continu te verbeteren en beter aan te laten sluiten op wat nodig is.

Jongerenparticipatie

Het is belangrijk dat jongeren zelf een stem hebben. We versterken jongerenparticipatie en verankeren deze, mede op basis van het Kinderrechtenverdrag van UNICEF, in onze participatieverordening in 2027. Daarom gaan we actief met hen in gesprek om beter te begrijpen wat er speelt en hoe we hen kunnen betrekken bij onderwerpen die voor hen belangrijk zijn. We zoeken naar vormen die bij hen passen en werken samen met hen aan oplossingen die aansluiten bij hun leefwereld.

(Regionaal) samenwerken voor betere dienstverlening

We werken samen binnen de gemeente en in de regio als dat helpt om de dienstverlening te verbeteren. We realiseren ons dat onze opgaven steeds meer over gemeentegrenzen heen gaan. Daarom blijven we ons vol inzetten in de bestaande samenwerkingsverbanden zoals in de Duin- en Bollenstreek en in Holland Rijnland.

Aanpak regeldruk

Wij gaan aan de slag met het verminderen van onnodige regeldruk voor inwoners, ondernemers en verenigingen. Daarbij kijken we (met een raadswerkgroep) kritisch naar regels, procedures en administratieve lasten die initiatieven of hulp onnodig vertragen of belemmeren.

Verantwoordelijkheid nemen bij lastige opgaven

In tijden van nood nemen wij onze verantwoordelijkheid. Wij realiseren ons dat het onderwerp vluchtelingenopvang leeft in de samenleving en vragen oproept bij inwoners. Tegelijk erkennen wij de landelijke druk op de asielopvang en dragen wij bij aan oplossingen die de doorstroom bevorderen. In Teylingen zetten wij in op tijdelijke opvang en huisvesting waar dat nodig is, zoals voor Oekraïners en het versneld huisvesten van statushouders, waarmee we bestaande opvanglocaties ontlasten en bijdragen aan het nationale en regionale vraagstuk. Als er een beroep op ons wordt gedaan, bieden wij ruimte voor tijdelijke noodopvang voor een periode van maximaal 12 maanden. Daarbij betrekken wij inwoners en de directe omgeving zorgvuldig en transparant, met oog voor het menselijke aspect, veiligheid en leefbaarheid. Dit alles binnen de regionale samenwerking.

Financiën: Verstandig vooruitkijken

We gaan zorgvuldig om met het geld van onze inwoners. In een tijd waarin inkomsten vanuit het Rijk onzeker zijn en regels veranderen, vinden we het belangrijk om bewuste keuzes te maken, transparant te zijn over waar geld naartoe gaat en alleen uit te geven wat we echt nodig vinden.

Onze ambitie

We willen een financieel gezonde gemeente blijven, met ruimte om te investeren waar dat nodig is. Daarbij houden we grip op de uitgaven en kijken we kritisch naar wat we wel en niet doen. Nieuwe plannen zijn alleen haalbaar als ze voorzien zijn van sluitende financiële dekking. Zo zorgen we dat we vandaag kunnen investeren zonder problemen door te schuiven naar de toekomst.

Hoe gaan we dit realiseren:

Een solide start

Aan het begin van de bestuursperiode zorgen we voor een sluitende begroting, waarin de plannen uit het coalitieakkoord en de beschikbare middelen realistisch op elkaar aansluiten en passen binnen de Kadernota 2027.

Kritisch op nieuwe plannen

Nieuwe voorstellen beoordelen we scherp. Ze moeten goed onderbouwd zijn en we kijken kritisch of ze echt nodig zijn en of het geld doelmatig wordt ingezet. Daarbij geldt: eerst kijken of het binnen de bestaande middelen kan, voordat we nieuw geld vrijmaken.

Grip houden tijdens de rit

Gedurende de bestuursperiode blijven we alert op de uitgaven. We stemmen plannen goed af, zoeken samen naar oplossingen en voorkomen dat besluiten onnodig geld kosten of vertraging oplopen. Tegelijk zorgen we dat belangrijke investeringen door kunnen gaan als ze bijdragen aan onze doelen.

Begrotingsdiscipline en systematiek

1. De begroting is in beginsel ten minste sluitend voor het eerstvolgende jaar.
2. Ieder jaar voor de begroting kijken we kritisch naar onze uitgaven en inkomsten.
3. Vanwege onzekerheden in rijksbeleid en meerjarenramingen wordt terughoudend omgegaan met langjarige financiële verplichtingen.
4. Bij financiële tekorten wordt eerst gekeken naar bezuinigingsmogelijkheden. Er wordt een zorgvuldig proces doorlopen, met nadrukkelijke aandacht voor het ontzien van kwetsbare inwoners.
5. We werken met vaste momenten in het jaar waarop we plannen maken, keuzes bijstellen en verantwoording afleggen. Bij de kadernota en de begroting maken we de belangrijkste financiële afwegingen. Gedurende het jaar volgen we de voortgang en sturen we bij als dat nodig is. Zo houden we grip en blijven we continu scherp op onze inkomsten en uitgaven.

Bijlage 1: Portefeuilleverdeling

D66 - **Wethouder Wonen, Duurzaamheid & Sport**

- Wonen
- Ruimtelijke ontwikkeling binnenstedelijk - inclusief woningbouwlocaties en ontwikkellocaties
- Verduurzaming, energietransitie en circulariteit
- Gemeentelijk vastgoed
- Dienstverlening
- Sport (inclusief project Wasbeek)

VVD - **Wethouder Financiën, Regionale Samenwerking, Ruimtelijke Ordening buitengebied & Erfgoed**

- Financiën
- Ruimtelijke ontwikkeling buitengebied – inclusief PLGDG, provinciaal omgevingsbeleid, Greenport
- Projecten – zoals Nieuw Boekhorst en centrumplannen
- Vergunningen
- Regionale samenwerking en Regio Deal
- Agrarische zaken
- Erfgoed en maatschappelijke opgaven – waaronder monumentenzorg, de Ruïne van Teylingen en vluchtelingenopvang

PRO - **Wethouder Sociaal domein, Economie en Kunst & Cultuur**

- Economie, inclusief centrumplannen
- Kunst & Cultuur
- Jeugd & Onderwijs
- Schiphol
- Werk & Inkomen
- Zorg, Welzijn en gezondheid inclusief vluchtelingenopvang

Trilokaal - **Wethouder Natuur, Openbare Ruimte, Mobiliteit en Recreatie**

- Natuurbeheer- en ontwikkeling
- Biodiversiteit en Klimaatadaptatie
- Beheer Openbare Ruimte
- Verkeer en Vervoer
- Afvalinzameling, VAB en Milieustraat
- Recreatie: Kagerplassen, Koudenhoorn en Veerdiensten
- ICT en Informatiebeveiliging

Bijlage 2: Inzet van de reservering uitgaven nieuwe bestuursperiode in Kadernota 2027

Ambitie	Kosten 4 jaar	Toelichting
Verdichtingsonderzoek	100.000	Onderzoek naar realiseren extra wonen binnen de dorpen
Onderzoek buitengebied	125.000	Onderzoek naar nieuwe mogelijkheden voor woningbouw in het buitengebied
Veiligheid van vrouwen en meisjes	120.000	Aanpak van onveilige plekken. Reservering voor maatregelen
Extra BOA	384.000	Structureel 1 fte, 96.000 per jaar
Handhaving permanente bewoning campings	60.000	Voor drie jaar telkens 20.000
2500 struiken en planten Vervolg op 1000 bomenplan	180.000	Structureel 45.000 per jaar (Afschrijving en beheerkosten)
Verkeersgedrag	25.000	Reservering voor maatregelen
Plustaak jongerenparticipatie	200.000	Reservering voor op te stellen plan Structureel, 50.000 per jaar
Opleidingsbudget begrijpelijke taal	50.000	Na een inhaalslag uit reguliere opleidingsbudgetten
Totaal	1.240.000	
Reservering Kadernota 2027	1.600.000	Structureel 400.000 per jaar

De financiële effecten van het coalitieakkoord die op dit moment inzichtelijk zijn, zijn in dit overzicht verwerkt. Voor de overige ambities worden, zodra de financiële consequenties duidelijk zijn, afzonderlijke voorstellen aan de raad voorgelegd met een bijbehorende financieringsvraag.

